

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЧИННИК ІНТЕНСИВНОСТІ ПРОЦЕСУ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Стахурська С.В.

Національний університет харчових технологій

Дослідження інвестиційних можливостей з метою інтенсифікації процесів відтворення основних засобів зводиться до з'ясування ємності джерел інвестування. Дотримуючись класифікаційного поділу джерел інвестування на власні (внутрішні і залучені) та запозичені, зазначимо, що найбільш економічно виправданим, у тому числі найменш ризиковим, є використання внутрішніх джерел. Разом з тим у більшості підприємств можливості внутрішнього інвестиційного фінансування досить обмежені. Звідси випливає необхідність акумуляції коштів. Загально прийнято вважати основними внутрішніми джерелами амортизаційний фонд та прибуток. Формування амортизаційного фонду на сьогодні не є обов'язковим, використання амортизаційних відрахувань розпорошено поза межами цільового призначення, але основна проблема – це недостатність амортизаційних коштів. Стосовно прибутку, а саме чистого прибутку, зазначимо, що окрім його спрямування до фонду розвитку підприємства він має багатоцільове призначення і використання. Але за потреби концентрації коштів на інвестування процесів відтворення для підприємств (особливо недержавної форми власності) є реальні можливості збільшення "прибуткової" складової у внутрішніх джерелах інвестування. Загалом внутрішні джерела інвестування можна представити наступним чином:

- кошти накопиченого (депонованого) амортизаційного фонду;
- кошти фонду розвитку підприємства;
- величина нерозподіленого прибутку;
- резерв стабілізації дивідендів;
- можливе надходження коштів від ліквідації устаткування;
- очікуване надходження коштів від використання або продажу цінних паперів, від депозитів, повернення заборгованості;
- валові витрати (для фінансування витрат на усі види ремонтів з метою модернізації устаткування в розмірі 10% від залишкової вартості відповідної групи основних засобів);
- кошти резервного фонду як тимчасовий ресурс (реально можлива сума становить 25% від статутного фонду акціонерного товариства за мінусом 5% чистого прибутку);
- кредиторська заборгованість як тимчасовий ресурс тощо.

За умови недостатності коштів із внутрішніх джерел інвестування необхідно переходити до використання залучених джерел, при цьому вивчається можливість:

- залучення додаткового пайового капіталу (власники або інші інвестори);
- додаткової емісії акцій (позитивним моментом є те, що додаткова емісія акцій за розміром та періодичністю не обмежується, але

потрібно враховувати, що при цьому збільшується статутний фонд, що автоматично призведе до зростання відрахувань в резервний фонд, а, отже, до зменшення суми можливого використання чистого прибутку на інші цілі) тощо.

Бажано застосовувати механізм реінвестування (повного або часткового) дивідендів, що дозволить забезпечити викуп емітованих акцій учасниками товариства і знизить ризик розширення кількості акціонерів.

Паралельно із визначенням інвестиційних можливостей власних джерел досліджується реальний потенціал запозичених джерел, а саме використання:

- лізингу (в залежності від виду основних засобів може обмежуватися наявністю лізингодавця);
- кредиту (його сума залежить від самого потенціалу і фінансового стану підприємства, а саме – більшість українських банків вимагають, щоб дисконтована вартість застави була не меншою 200% від суми зобов'язань позичальника; співвідношення між сумою зобов'язань, у тому числі сумою кредиту, та власним капіталом має бути як 70% до 30%);
- емісії облігацій (емісія допускається на суму не більше 25% від статутного фонду без зміни останнього, але облігації далеко не всіх підприємств знайдуть попит на ринку цінних паперів, крім того, може виникнути загроза економічній безпеці підприємства).

Викладена послідовність накопичення, використання, залучення та запозичення коштів дозволить збільшити інвестиційний потенціал підприємства для забезпечення інтенсифікації процесів інноваційного відтворення основних засобів.